

Onkruidbestrijding kleine gewassen

ir. J. Hoek, PAV-Lelystad

Vergeleken met akkerbouwgewassen met een groot areaal zoals tarwe, mais en aardappelen, zijn er in veel kleinere akkerbouw- en vollegrondsgroentegewassen meestal maar een beperkt aantal middelen voor onkruidbestrijding toegelaten. Bovendien is het aantal beschikbare middelen de laatste jaren afgenomen doordat van meerdere middelen de toelating is vervallen. Daar komt bij dat nieuwe middelen maar mondjesmaat beschikbaar komen. Het PAV inventariseert de problemen die hierdoor bij de onkruidbestrijding (kunnen) ontstaan. Voor het oplossen van de belangrijkste knelpunten wordt nieuw deugdelijkheidsonderzoek opgestart om te komen tot nieuwe toelatingen.

VERDWIJNEN OUDERE MIDDELEN

De industrie (de toelatinghouders van middelen) weegt de kosten van toelating af tegen de inkomsten die men van bestaande toepassingen verkrijgt of die men voor nieuwe toepassingen denkt te kunnen realiseren. Vooral voor gewassen met een klein areaal is de (te verwachten) omzet meestal beperkt. Vanwege de toegenomen kosten voor het in stand houden van toelatingen, is het voor de toelatinghouder in sommige gevallen economisch niet meer interessant om de toelating te continueren.

Deze ontwikkelingen, plus de "kanalisatie" in 1999, hebben de afgelopen jaren geleid tot het verdwijnen van een flink aantal onkruidbestrijdingsmiddelen. Zo is in 1991 de toelating van TCA vervallen, in 1996 die van Lironion en in 1998 die van Bladex. Met ingang van 2000 zijn onder andere atrazin, Aresin, DNOC, diuron, Fervinal, Herbogil, Maloran, Semeron, Tribunil en Venzar niet meer toegelaten.

TOELATING NIEUWE MIDDELEN

Gezien de hoge kosten zijn chemische fabrikanten in toenemende mate geneigd om alleen maar nieuwe werkzame stoffen te ontwikkelen voor gewassen die wereldwijd een groot areaal hebben, zoals tarwe, mais, soja, katoen. De meeste middelen die de laatste jaren op de markt zijn gekomen, zijn alleen maar toegelaten in één of enkele grote gewassen. Het landbouwkundig onderzoek zal, in samenspraak met de chemische industrie en het landbouwbedrijfsleven, nagaan of langer bestaande en nieuwe middelen die bestemd zijn voor grote gewassen, ook ingezet kunnen worden in kleinere gewassen.

Een goed voorbeeld hiervan zijn de onkruidbestrijdingsmiddelen die in graszaad gebruikt worden. Een groot aantal van deze middelen is ontwikkeld voor onkruidbestrijding in granen, maar bleek (soms na aanpassingen in toepassingstijdstip en dosering) ook toepasbaar te zijn in graszaad.

Voor nieuwe middelen of bestaande middelen met een nieuwe toepassing geldt dat (verbreding van de) toela-

ting alleen mogelijk is als de fabrikant dit ondersteunt door residu- en milieutechnische gegevens beschikbaar te stellen. De LTO oriënteert zich in dit verband overigens op de mogelijkheden van "derden toelating". Daarbij vraagt een andere partij dan de fabrikant een (verbreding van de) toelating aan. Deze "derden toelating" is echter alleen mogelijk indien de benodigde residu- en milieugegevens door de fabrikant worden aangeleverd.

INVENTARISATIE KNELPUNTEN

Er is een grote kans dat er de komende jaren bij diverse akkerbouw- en tuinbouwgewassen méér knelpunten zullen ontstaan, omdat nu nog beschikbare middelen dan niet meer toegepast kunnen worden terwijl er (nog) geen goede vervangers zijn. Het PAV zal daarom voor kleinere gewassen inventariseren welke middelen de komende jaren dreigen te verdwijnen. Tevens zal vastgesteld worden hoe groot de problemen zijn die hierdoor in de teelt kunnen ontstaan. Daarbij zal ook nagegaan worden hoe misbaar of onmisbaar middelen zijn voor een bepaalde teelten. Voor middelen die onmisbaar blijken te zijn zal eventueel onderzoek naar alternatieve bestrijdingsmethoden gestart worden.

NIEUW OF LOPEND ONDERZOEK

Als niet-chemische bestrijdingsmethoden technisch niet uitvoerbaar of om economische redenen onmogelijk zijn, zal in overleg met de chemische industrie gezocht worden naar nieuwe chemische middelen of naar nieuwe toepassingen van bestaande middelen. Nieuwe en bestaande middelen zullen daarvoor allereerst in een aantal "toetsgewassen" (verschillende vollegrondsgroentegewassen, graszaad en kruiden) in de kas en op het veld "gescreend" worden op hun potentiële mogelijkheden. Daarbij wordt vooral gekeken naar de mate van selectiviteit, met andere woorden: in hoeverre wordt het gewas door een bespuiting in groei geremd of beschadigd (zie afb.1).

Met de middelen die in dit screeningsonderzoek het meeste perspectief bieden en waarvan de fabrikant de toelating ondersteunt met residu- en milieuonderzoek,

wordt vervolgens deugdelijkheidsonderzoek uitgevoerd. Voor dit type onderzoek is het PAV door de PD gemachtigd. Zo is in 2000 bij uien nieuw deugdelijkheidsonderzoek begonnen omdat de toelating van Ramrod gaat vervallen. Ook bij peen wordt nieuw deugdelijkheidsonderzoek gestart omdat in dit gewas de toelating van Maloran is beëindigd en de toelating van

Dosanex ter discussie staat. Verder wordt in 2000 deugdelijkheidsonderzoek uitgevoerd voor gewassen als conservenerwten, stamslabonen, vlas en graszaad. In deze gewassen is het aantal toegelaten middelen nu al beperkt of kan voorzien worden dat een aantal van de huidige toelatingen in de nabije toekomst onder druk komen te staan.

Afb. 1. Veldscreening herbiciden.

